

Інтегрований урок в 3 класі

з образотворчого мистецтва, природознавства та позакласного читання

з нетрадиційною технікою роботи зубною щіткою

Тема « Як птахи врятували ліс»

Мета:

навчальна: розширювати й поглиблювати знання дітей про птахів; вчити розрізняти птахів за своїм зовнішнім виглядом; пояснити ланцюжок живлення в природі: листя – шкідливі комахи – птахи; розкрити з дітьми таємницю природи: птахи – це тварини, що народжуються двічі; уточнити уявлення про користь птахів; навчити розмальовувати птахів за зразком (техніка роботи зубною щіткою); вчити розфарбовувати яєчка та робити плямки на них тичкою;

розвивальна: розвивати відчуття колірної гармонії: уміння «входити» в образ, передавати характерні риси живих істот: розвивати мовлення та акторські здібності;

виховна: пояснити дітям правила поведінки в лісі: виховувати любов і дбайливе ставлення до пернатих друзів, викликати бажання їх оберігати

Тип уроку: інтегрований (образотворче мистецтво, природознавство, позакласне читання)

Місце проведення: класна кімната

Тип: урок застосування знань, умінь, навичок

Методи та прийоми, що використовуються вчителем на уроці: розповідь, бесіда, демонстрація наочності, порівняльний аналіз, пояснення, робота в групах, гра, казка, проблемна ситуація, ситуативне завдання, виставка

Обладнання: діаграма «Ліс»; лісовичок, маски птахів; деревце, гнізда, птахи, пташенята, кошики з яєчками; силуети птахів, запис музики «Пісні лісу»; гуашеві фарби, пензлики, зубні щітки, тички, клей; заготовки дзьобиків, лапок, крилець, очок, хвостиків; інструкційні картки; музичний супровід; комп'ютер; підручники: Грущинська І. В. «Природознавство» 3 клас,

Резніченко М. І. «Образотворче мистецтво» 3 клас; оповідання К. Марукаса «Чому плакала пташка?».

Хід уроку

I. Організація класу

Ми всі веселі і кмітливі,
Серйозні і непустотливі,
Допитливі, цікаві, чемні.
В розмові з старшими приємні.
Ми всі любимо природу:
Турбуємось про чисту воду,
Дерева, квіти доглядаємо,
Вдома старшим помагаємо,
Тваринок ми маленьких любимо,
Гілочок ми не зламаємо,
Взимку про пташок ми дбаємо.
Жарти любимо і сміх.
Тут ви бачите нас всіх.

II. Актуалізація опорних знань

Сьогодні у нас незвичайний урок.
Сьогодні ми зробимо ще один крок
В країну Весну, в країну чудову.
Що нас чекає – нам ще невідомо.
Рукою легенько я лиш махну
І в казку чудову вас всіх поведу.

Казка про ліс

Одного ранку я вирішила намалювати ліс. Я намалювала берізки і ялинки, дуби і сосни, кущики, травичку і квіти. А в куточку намалювала лісовичка. Подув вітерець — і все ожило. Глянула я на свій ліс і мені здалося, що тут

чогось не вистачає. І раптом я почула хрипливатий голос лісовичка: «У твоєму лісі немає комах». І справді. Я намалювала комах і ліс ще більш ожив. Та раптом він став чорніти, кудись зникли листочки. Хто міг це зробити? (*Гусінь, шкідливі комахи.*)

Я не хотіла, щоб мій ліс загинув, але не знала, що мені робити? Тоді я знову почула хрипливатий голос: «Візьми ось це!» — сказав лісовичок. Я простягла руку, і в мене в руці з'явилося маленьке зеленувате з плямками... Що ж це таке? (*Яєчко.*)

— А хто в лісі міг знести яєчко. Можливо курочка? (*Ні, пташечка.*)

— А яке яєчко може врятувати мій ліс? (*Із яєчка вилупиться пташеня, а із пташеняти виросте пташка.*)

— Так, на весні в лісі відбувається дивина. Усі пташки відкладають у гніздечка яєчка і висиджують пташенят. Пташенята народжуються слабенькими, зовсім беспорядними, і єдине, що можуть робити — це дуже багато їсти, від чого швидко ростуть. (*Учитель показує гніздечко, яєчко, пташенятко, пташку.*)

— Як же ми можемо врятувати ліс? Можливо, це дереву допоможе?

На листочках напис був.

Летів щиглик і крилом махнув,

Всі слова порозсипав,

Щоб ти хутенько їх зібрав.

Якщо правильно розставите,

То прислів'я прочитаєте.

(Де багато пташок, там нема комашок.)

— Як ви розумієте це прислів'я? (*Пташки їдять шкідливих комах, приносячи цим велику користь.*)

— Так, щоб врятувати ліс, треба поселити в ньому пташок. Може, допоможете мені?

III. Оголошення теми й мети уроку. Мотивація навчальної діяльності

— Отже, у нас дуже відповідальне завдання: врятувати ліс. Працюватимете ви в групах. Кожна група оформлятиме своє гніздечко. Прошу підійти до цього

деревця й вибрати пташку.

Діти називають пташок. Учитель вручає кожній групі (перша група – щиглик, друга група – вивільга, третя група – синиця, четверта група – повзик, п'ята група – соловей) чарівний кошик від лісовичка

IV. Пояснення вчителем поставлених завдань

— У чарівному кошику ви знайдете пташок, та не простих, а з тіста солоного виліплених. Пензлик лиш слід вмочити в гуаш, і оживе твоя пташечка враз. А ще цікавіше розмальовувати пташку зубною щіткою.

Техніка роботи зубною щіткою:

- вмочити щітку у воду, набрати фарбу й легкими рухами нанести на пташку;
  - малювати можна кінчиком щітки і усією її площиною;
  - рука може рухатися по колу і по спіралі, знизу догори й навпаки;
  - малювати пташку слід за зразком і починати розмальовувати із світлих тонів!
- Око краще зробити тичкою.

— Ось ці маленькі клубочки — пташенята. Щоб вони ожили, слід наклеїти їм на голівки, дзьобики й очі, та на тулуб — крильця, хвостики і лапки. Перед вами інструкційні картки, які допоможуть працювати. Клею слід набирати на пензлик небагато і деякий час потримати деталі на повітрі для міцного скріплення.

— Яєчка ми зліпили напередодні із солоного тіста. Порахуйте їх! Вам слід нанести потрібний фон, а потім за допомогою тички зробити відповідні ямки. Перед вами також інструкційні картки. У кого виникнуть запитання, я відповім.

V. Фізкультхвилинка (під спокійну музику)

А щоб гарно все робити.

Треба трішки відпочити.

Трава – низенька-низенька.

Дерева – високі-високі.

Вітер дерева колише, гойдає.

То вправо, то вліво хитає.

То вперед, то назад.

То вниз пригинає.
Птахи у лісі літають,
Птахи комах поїдають.
Пір'ячко чистять, крильцями виправляють,
Пісеньку гарну на весь ліс співають.
А діти тихенько за парти сідають
І до роботи приступають.

VI. Самостійна робота

Музичний супровід – «Пісня лісу».

Індивідуальна допомога дітям.

Бесіда з кожною групою дітей:

- Чому вибрали саме цю пташку? Що про неї знаєте?
- Хто подарував пташці таку сукню? Які в неї яєчка?
- Який голос?
- Де будує своє гніздо?

VII. Гра «Дитинчата»

- Утворіть від назв цих пташок назви їхніх дитинчат:

Шпак – *шпаченя*

Сорока – *сороченя*

Ворона – *вороненя*

Щиглик – *щигля*

Синиця – *синича*

Соловей – *солов'я*

Дятел – *дятленя*

Доповнення знань дітей цікавими пізнавальним матеріалом, якщо є резервний час

Проблемна ситуація

- У гніздо соловейка підкинули яєчка. Хто це міг зробити? (Зозуля) Чому? (Бо свого гнізда не має.)
- Послухайте, як гарно співають птахи! Піснею вони супроводжують

влаштування гнізд, висиджування пташенят.

— Птахи – невід’ємна частина природи. Тому ніколи не забувайте, що в лісі не можна галасувати, голосно вмикати музику. Так можна злякати пташку, вона злетить з гнізда, яєчка, які вона висиджувала, захолонуть, і з них ніколи не виведуться пташенята. Краще послухайте, як шумить ліс. Якщо знайшли гніздечко, не зачіпайте його, бо пташка помітить і покине його. Краще спостерігайте і побачите багато цікавого. Не чіпайте, та й іншим не дозволяйте брати яєчка.

Ситуативні завдання

Діти побачили в лісі маленьке пташенятко. Дівчинка сказала: «Заберімо його із собою і виростимо». А хлопчик відповів: «Ні, нехай залишається!»

— Допоможіть дітям роз’яснити цю суперечку. (*На основі оповідання К. Марукаса «Чому плакала пташка?»*.)

VIII. Виставка робіт учнів

Учні кожної групи збирають своє гніздечко і по черзі несуть до «Лісу». Прикріплюють гніздечко і пташку

— Як ви гадаєте, чи загине тепер наш ліс? Яким він став? Помилуйтеся. Чи подобається вам такий ліс?

— У природі пташки не будують свої гніздечка так близько одна від одної. У кожної є своя територія. Але не забувайте, що створювали ми сьогодні лісову науку, і допоміг нам у цьому наш лісовичок. А ось ще одне чародійство лісовичка — наші птахи заговорили дитячими голосочками.

IX. Підсумок уроку

Діти в масках птахів

1. Скільки тут пташок літає,
Дзвінкий спів кругом лунає,
Всюди сонце пригріває
І літає комашня.
2. Жовтогруда я синичка,
Не хвилюйся задарма.

За добу комах з'їдаю,
Скільки важу я сама.

3. Кожний кущик, кожну гілку
Облітаю залюбки.
Щоб не шкодили ніскільки
Їм зажерливі жуки!

4. Сили в крилах не жаліє
Кожна пташка – ні-ні-ні!
Всюди гусінь поїдає
На зеленому гіллі.

5. Пробудивсь на зорі –
Застрибав по корі.
Де сховався жучок
Короїд-черв'ячок?

6. Лиш прицілився – стук-стук!
І вже в дзьобі жук,
Деревце не одне звеселяє гучне
«Стук-стук-стук! Стук-стук-стук!»
То личинка, то жук!

7. Всю весну і ціле літо
Бережемо ми наш гай
І веселими піснями
Звеселяєм рідний край!

8. Бережемо ліс ми, бережемо води,
Як матусю рідну, бережем природу,
Бережемо кожну квіточку й травинку,
Бо ми всі природи рідної частинки.

9. Природа рідна – наша втіха,
Тож, хай вона не знає лиха,
Ми всі господарі природи,

Тож, бережімо її вроду!!!
10. Квіточку кожну, кожну травинку
Пташку маленьку плекай, бережи!
Іншим всім людям, всім своїм друзям
Теж покажи!

Список використаної літератури

1. Грущинська І. В. «Природознавство» 3 клас, ст. 112-113, 2013 р.
2. Комп'ютерна казка про кольори: 5 уроків для молодших класів //Мистецтво та освіта. – 2009. - № 2. – С. 40-43.
3. Лелека ловить жабенят: інтегрований урок з образотворчого мистецтва та природознавства //Мистецтво в школі. - 2011. - № 2. С. 4-7.
4. Марченко Н. М. Вірші на уроках образотворчого мистецтва //Все для вчителя. - 2006. - Черв. № 11/12. - С. 65-68.
5. Музыка природы: Музыкально-поэтическое приложение для уроков рисования в начальной школе // Панорама «Молодежной эстрады». - 2007. - №1-2-3. - С. 316-352.
6. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2012. – 392 с.
7. Образотворче мистецтво у школі //Шкільний світ. - 2008. - Січ. № 4. - С. 1-20. - Викладання світової художньої культури; Казки та ігри на заняттях; Програма «Живопис»; розробки уроків.
8. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Образотворче мистецтво» 1-4 класи. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2012.
9. Резніченко М. І., Трач С. К. «Образотворче мистецтво» 3 кл., ст. 53-54, 2013 р.
10. Творчі завдання, дидактичні ігри...: на допомогу вчителю образотворчого мистецтва // Все для вчителя. - 2008. - Черв. № 6. - С. 61-90.
11. Федун С. І. Розробки уроків образотворчого мистецтва: Методичний посібник для вчителів / Сергій Ігорович Федун, Тетяна Єгорівна Рубля. -

Вінниця: Нова книга 3 клас. - 2004. - 64 с.